

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Милен Руменов Пенерлиев
Катедра „География, регионално развитие и туризъм“
Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“

Относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 4.4. Науки за земята (география на населението и селищата) с докторант Теодора Любомирова Димитрова и научен ръководител доц. д-р Георги Бърдаров

Тема на дисертационния труд: *„ЕТНОКУЛТУРНА ИДЕНТИЧНОСТ НА АЛБАНСКИЯ ЕТНОС В ГРАНИЦИТЕ НА ИСТОРИЧЕСКИТЕ АЛБАНСКИ ЗЕМИ. ФОРМИРАНЕ, РАЗВИТИЕ И СЪВРЕМЕННО СЪСТОЯНИЕ НА БЪЛГАРСКОТО МАЛЦИНСТВО В АЛБАНИЯ“*

Основание за становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № РД 38-146/12.03.2021 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ проф. д-р Анастас Герджиков за определяне на Научното жури и Решение от първото заседание на Научното жури за провеждане на защита на докторската дисертация на докторантката Теодора Любомирова. Становището на дисертацията е изготвено съгласно законовите изисквания (ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на СУ „Св. Климент Охридски“.

I. Данни за докторанта

Теодора Димитрова е родена на 09.02.1990 г. в гр. София. Получава средното си образование в столичното 144 СУ „Народни будители“ – 2009 г., бакалавърска степен по География и биология в СУ „Св. Климент Охридски“ – 2013 г., магистърска степен – Културна и политическа география в СУ „Св. Климент Охридски“ – 2015 г. В момента се обучава по втората си магистратура – Образователен мениджмънт. До днес работи като учител по география и биология, а през 2014 г. е отличена с приза „Учител будител“. През 2016 г. получава награда за принос към образованието по случай 24-ти май. Теодора участва в редица образователни проекти като най-големият от тях е „Европейска политика по изменение на климата – за въвеждане на климатични действия в образователната програма на българските училища“.

II. Данни за процедурата

Приложени са всички необходими документи. Същите отговарят в структурен, съдържателен и броен вид на законодателството. Плагиатство не е установено.

III. Обща характеристика на представения дисертационен труд - анализ на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Общият обем на труда е 181 стандартни страници. Дисертационният труд се състои от увод, 4 глави, заключение, литературна справка и приложения. В него са включени 4 таблици, 54 фигури, приложения (анкети и снимков материал), резюме на

научните приноси. Използвани са 115 научни източника, от които на кирилица 79, на латиница 36, а отделно са описани 14 интернет източници и нормативни документи. В началото на труда е представен списък на фигурите, съкращенията и таблиците. Общото впечатление е за отлично оформление, без съществени грешки, с висока информативност и лесна „навигация“ по текста на дисертационния труд.

В структурно отношение дисертационният труд е обособен в четири глави, въведение и заключение, както и задължителните справки и приложения.

Въведението (стр. 9-24) следва общоприетият структурен модел като адекватно се изяснява актуалността на темата и поставя правилно обекта, предмета и целта ѝ. Маркирани са главните задачи, на които докторантката ще търси отговор в своята разработка. Маркирани са използваните методи и е направен литературен обзор. Считаме, че прилагане на титулни страници от различни литературни източници може да е част от приложенията, а тук по-скоро са излишни.

Глава Първа - *Формиране на етнокултурната идентичност на албанския етнос*, представя в исторически план формирането на културната идентичност на територията на днешна Албания. От гледна точка на съвременната етногенеза е направен адекватен исторически преглед на формирането, развитието и функционирането на етническите групи и албанската нация. Въведени са основните концепции и научен апарат в този аспект. Считаме, че макар по-слабо застъпеният личен поглед на дисертанта тази част от труда залага "канавата" или културният субстрат, върху който се изгражда съвременната албанска нация. Това е важно с оглед последващият в другите глави анализ и разкриване на причинно-следствени връзки.

Втора глава - *Религиозният и културният фактор и оформянето на албанската идентичност в периода на османската империя* е естествено продължение на Първа глава. Фокусът е на религията и етно-културните фактори при формиране на дадена нация. Считаме, че тук авторът е могъл да формира своя гледна точка и структурира модел на тези процеси в рамките на Балканите. Етно-микса в рамките на Балканския полуостров е идеална територия за подобен личен поглед. Добре е преплетена съдбата на българския етнос в контекста на албанския етногенез.

Трета глава - *Съвременни етнополитически процеси в историческите албански земи*, естествено продължава времевия вектор на изследваните процеси. В съвременната политическа динамика на Балканите, етническият фактор е първостепенен „двигател“ на етно-политическите, религиозните и пространствени процеси в региона. Принос в общият аспект на трудове с подобна тематика са правилният подбор и акцентите върху политическите грешки водещи до консолидация, сегрегация или частична миксация. Този факт също е моделен в рамките на съвременната геополитика. Без да акцентира на отделните исторически периоди, считаме че изведените примери и приложеният към тях анализ е адекватен на темата и целта на дисертационния труд.

Четвърта глава бихме отбелязали най-вече с актуалният анализ на българското малцинство там. Принос в дисертацията е именно изследванията и приложението на теренните методи (интервюта, анкети и т.н.) спрямо тази част от българското население там. Предвид заглавието на този труд дори считаме, че е удачно тази част да е отделена в самостоятелна глава. Адмирации заслужават анкетните проучвания и техният последващ анализ на демографията и съвременното състояние на българите в днешна

Албания. Това е съществен принос в дисертационния труд. Същото се отнася и за електронната платформа обслужваща това население. Поставените в анкетата въпроси поставят такива и пред обществото предвид нашето и на държавата отношение към него. В съществен аспект те дават и алгоритъм за поведението ни към тях (напр. организиране на културни събития, намаляване на административните пречки и т.н.). Считаме, че с приложената анкета може да се проведе последващ по-задълбочен анализ.

Заклучението е адекватно на поставените в Увода основни задачи. То разкрива, че в резултат на приложеният анализ тези задачи намират своя съвременен и научно-приложен отговор.

IV. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати и приносни моменти.

Актуалността на темата и произтичащата от нея проблематика се доказват в дисертационния труд.

Дисертацията притежава редица положителни страни, които могат да се характеризират като научни постижения и приноси, а именно:

- Извършен е адекватен историко-времеви анализ на формирането на албанската нация и територията.
- Анализирани са основните теоретични въпроси пред етногенезата като процес и в частност на албанската нация.
- Изведени са основните фактори и условия за тези процеси.
- Анализирано е българското малцинство в контекста на територията, историята, съвремението.

Предложените приноси са добре формулирани и съотносими към темата и изложението на дисертационния труд. Те разкриват огромният по обем труд положен от дисертанта и правилното му систематизиране и „канализиране“ в научна теза. В този смисъл, считаме, че основните задачи пред един дисертационен труд и развитието на автора му като съвременен млад учен е реализирано.

V. Оценка на публикациите по дисертацията

Авторът представя четири, от които три самостоятелни публикации по темата на дисертационното изследване. Всички публикации са в проблематиката на дисертационния труд, отразяват основните резултати и специфика на труда и осигуряват нужната изява на изследването в научния свят.

VI. Оценка на автореферата

Предложеният на вниманието автореферат на дисертационен труд е разработен съгласно установените правила и отговаря на изискванията за разработване на дисертационен труд. В съдържателно отношение отразява напълно извършената работата в труда и включва всички необходими елементи. Разбираем и насочващ е към основните приносни моменти на дисертацията.

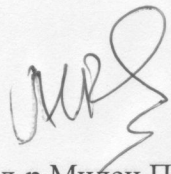
VII. Критични бележки и препоръки

Критични бележки в съдържателен план нямам. В структурен план е било възможно обособяване на отделна глава за българското малцинство в изследваната територия. Препоръките са в бъдещата си работа дисертанта да залага по-смело на свои тези и заключения, които да обогатят вече маркирани и анализирани такива от други автори.

Заклучение

Дисертационният труд показва, че докторанта притежава теоретични знания и способност за осъществяване на самостоятелно научно изследване. Дисертацията е оригинална разработка, която отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото приложение и на Правилника за развитие на академичния състав на СУ „Св. Климент Охридски“. В този смисъл предлагам на Уважаемите членове на Научното жури да присъдят на докторантката Теодора Любомирова Димитрова ОНС „Доктор“ по научната специалност „Географията на населението и селищата“, от професионално направление 4.4. Науки за Земята, област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика. **Аз гласувам ЗА!**

11.04.2021 г.
Шумен

Подпис:
/проф. д-р Милен Пенерлиев/